

חרקים פנימיים בצימוקים – ממצאים חדשים

רבני כושרות

הנגיעות בצימוקים אינה חדשה. עד עתה היה ידוע על חרקים הנדבקים בצימוקים מבחוץ, ולכן ההדרכה המקובלת הייתה לבדוקם על ידי שריה במים, אך בבדיקות שערכנו בשנתיים האחרונות נמצאו בצימוקים רימות המצויות בתוך הפרי עצמו.

החרקים הפנימיים אינם נשטפים מהפרי על ידי השרייתו במים, וכפי שניתן לראות בתוצאות המצורפות בתחתית הדף: ב-8 מתוך 10 בדיקות נמצאו חרקים פנימיים לאחר ההשריה[1]. תוצאות חד משמעיות אלה מצטרפות לתוצאות רבות קודמות בהן נמצאו רימות פנימיות, ולאינדיקציות דומות שאנו מקבלים מבדקי חרקים ואגרונומים נוספים.

התוצאות הובאו בפני הרה"ג דוב ליאור שליט"א והרה"ג אליקים לבנון שליט"א נשיא כושרות,

והוחלט כי הדרך היחידה לאפשר שימוש בצימוקים היא לאחר שעברו שנים עשר חודשים מעת שנקטפו מהעץ,

כפסיקת השולחן ערוך (יו"ד פד, ט) "אם שהה הפרי אחר שנעקר י"ב חדש אוכל בלא בדיקה"[2]. צימוקים שעבר עליהם זמן זה יש לבצע בהם את הנקיון הרגיל (להשרותם במים ולבדוק אם צפים חרקים) ולאוכלם[3].

צימוקים בהירים עוברים תהליך עיבוד שהורג את החרקים שבהם (השריה בחומרים חריפים וייבוש בתנור). ובהם יש מקילים להמתין ששה חודשים בלבד[4].

איך מזהים את תאריך הקטיפה?

1. אם עברו יותר מ-12 חודשים מן התאריך המודפס על האריזה ניתן לדעת בוודאות שהצימוקים מותרים. בחברת מיה תאריך האריזה לא מודפס, אך תאריך התפוגה שמודפס הוא 12 חודשים לאחר האריזה.

2. כאמור, בצימוקים בהירים ניתן להתיר אם עברו יותר מ-6 חודשים מהתאריך שמודפס על האריזה.

3. צימוקים שאין עליהם תאריך ייצור (או בתפזורת), ניתן להניח שעבר לכל הפחות חודש מעת הקטיפ ולשמור אותם בבית למשך 11 חודשים (או 5 חודשים אם מדובר בצימוקים בהירים).

4. צימוקים מקליפורניה נקטפים בחודשים אוגוסט - אוקטובר (8-10), כאשר על האריזה מסומן שקליפורניה היא ארץ הייצור, או כאשר הצימוקים ארוזים בהכשר העדה החרדית (שמאשרת צימוקים ארוזים רק מקליפורניה) אפשר להקל גם אם לא עברו 12 חודשים מהתאריך שעל האריזה בתנאים הבאים:

אפשר לקנות צימוקים שייצורם לפני חודש אוגוסט הקודם. (לדוגמה: בתחילת 2022 אפשר לקנות צימוקים שעל אריזתם רשום התאריך 7.21 או קודם לכן).

צימוקים בהירים יש מקילים לקנות מחודש אפריל (4) ועד לחודש אוגוסט (8) – ללא הגבלה.

הרב דוב ליאור

רב העיר
קריית ארבע היא חברון ת"ו

בס"ד, יב תמוז תשפ"ב

לכבוד
הרבנים דביר יצחק ובצלאל גילקרוז
כשרות

השלו' והברכה וכוט"ס.

ראשית, ברכת יישר כוח על פעילותכם החשובה למען שמירת טהרת השולחן היהודי וההקפדה על גדרי ההלכה המקובלים לנו מדורי דורות.

א. שאלתם אודות שימוש בצימוקים שמתגלים בהם נגיעות פנימיות מה ניתן לעשות כדי להכשיר אותם לאכילה. אני מניח שהימצאות הנגיעות בצימוקים היא לפחות מיעוט המצוי שאז חייבים לבדוק מדרבנן, דאם הוא מיעוט שאינו מצוי אין חיוב בדיקה אפילו מדרבנן, עי' בספר הלכות תולעים (מאת הרב יואל שוורץ, הוצ' מכון התורה והארץ עמוד 83).

לכן מכיוון שיש ספק אם זה התחיל להתרקם בעודו מחובר או לאחר מכן, שאינו אסור אלא אם כן פירש, וכפי שכתבתם זה ספק מהתורה ולכאורה יש ללכת לחומרא. אלא שאני אומר שיש לחשב את הי"ב חודש לא מזמן הקנייה בחנות אלא מעת בציור הענבים. זאת אפשר לדעת ע"י בירור במפעלים מתי נבצרו הענבים וכמה זמן עבר עד שנמסרו לחנויות וכמה זמן שהו בחנויות. כך הלקוחות יוכלו להוריד כמה חודשים עד שיוכלו להשתמש בהם לאכילה. אמנם זה מכביד קצת אבל עדיף מאשר לא לאכול כלל. ב. עוד שאלתם אודות עלי תבלין מיובשים האם אפשר לסמוך על החכמת אדם שמתיר ייבוש בתנור ולצרף את הסברה שקשה לבדקו שאז יודו גם החולקים עליו. נראה לענ"ד שבוודאי ניתן לסמוך על החכמת אדם שהיה פוסק מוכר, ומכיוון שמדובר בציבור צרכנים גדול יש להתיר להשתמש בעלים מיובשים מפני שפקע מהחרקים שהיו שם איסור, כנלע"ד.

עלו והצליחו במלאכתכם הקדושה.

החותם לכבוד התורה ולומדיה,

דוב ליאור

